

Niečo veľké a nech je to láska (V): Ako sa spozná povolanie?

Príbehov povolania je toľko, koľko je ľudí. V tomto redakčnom článku predkladáme niektoré z najčastejších medzníkov na ceste, na ktorej môže človek spoznať svoje povolanie.

14.05.2019

Nad Judskom zašlo slnko. Za Ježišom prichádza znepokojený Nikodém. Hľadá odpoveď na otázky, ktoré mu

víria hlavou. Plameň lampy vrhá ostré tiene na tváre oboch mužov, ktorí spolu šeptom vedú tajuplný rozhovor. Odpovede, ktoré Nazaretský dáva na jeho otázky, Nikodéma mätú. Ježiš ho upozorňuje: „Vietor veje, kam chce; počuješ, ako hučí, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide. Tak je to s každým, kto sa narodil z Ducha“ (Jn 3,8). Povolanie, každé povolanie, je tajomstvo a jeho objavenie je dar Ducha Svätého.

V knihe Prísloví sa hovorí: „Tieto tri veci mám za podivuhodné a štyri nemôžem pochopiť: cestu orla po nebi, cestu hada po skale, cestu lode v srdci mora a cestu muža za dievčaťom“ (porov. Pr 30,18-19). Kto, ak mu pritom Boh nepomôže, môže sledovať stopu milosti v duši, určovať jej zámery a odhaľovať zmysel a údel života? Kto, ak nie je vedený darmi Ducha Svätého, môže vedieť, „odkiaľ pochádza a kam ide“ ten Boží hlas v duši, často počuteľný v podobe túžob,

neistôt, predtúch a sľubov? Na niečo také sami vôbec nestačíme. Preto, ak máme rozoznať svoje povolanie, potrebujeme predovšetkým pokoru, tzn. pokľaknúť pred nevysvetliteľným a otvoriť srdce pôsobeniu Ducha Svätého, ktorý nás vždy môže niečím prekvapiť.

Kto hľadá svoje povolanie alebo v tom pomáha iným, vtedy nemôže „používať vopred pripravené poučky či strnulé metódy a pravidlá“. [1] To by bolo ako pokúšať sa „zväzovať vždy jedinečné pôsobenie Ducha Svätého,“ [2] ktorý veje, kam chce. Kardinála Ratzingera sa pri jednej príležitosti spýtali: „Koľko ciest k Bohu existuje?“ Na to on s odzbrojujúcou prostotou odpovedal: „Tolko, koľko je ľudí.“ [3] Je tolko príbehov povolania, koľko je ľudí. Na týchto stránkach si ukážeme niektoré z najčastejších medzníkov na ceste, na ktorej môže človek spoznať svoje povolanie.

Nepokoj srdca

Nikodém cíti v srdci nepokoj. Počul Ježiša kázať a bol ním dojatý.

Niektoré z Ježišových poučení ho však pohoršili. Videl na vlastné oči jeho zázraky a žasol nad nimi, to áno, ale znepokojila ho moc, s ktorou Ježiš vyhnal obchodníkov z chrámu, ktorý nazval „domom môjho Otca“ (porov. Jn 2,16). Kto sa to odvažuje takto hovoriť? Ťažko v sebe dokáže zadržať skrytú nádej: Že by to bol Mesiáš? Napriek tomu je však stále plný neistoty a pochybností. Aj keď hľadá odpoveď na svoje otázky, nedokáže sa rozhodnúť nasledovať Ježiša verejne a príde za ním v noci: „Rabbi, vieme, že si prišiel od Boha ako učiteľ, lebo nik nemôže robiť také znamenia, aké ty robíš, ak nie je s ním Boh“ (Jn 3,2). Nikodém je znepokojený.

Podobne sa vedie aj iným evanjeliovým postavám, ako napr.

onomu mladíkovi, ktorý jedného dňa pribehne k Ježišovi a spýta sa ho:

„Učiteľ, čo dobré mám robiť, aby som mal večný život?“ (Mt 19,16). Nie je spokojný. Má v srdci nepokoj.

Domnieva sa, že je schopný niečoho viac. Ježiš ho uistí, že hľadá správne:

„Jedno ti ešte chýba ...“ (Mk 10,21).

Spomeňme si tiež na apoštolov

Ondreja a Jána. Keď Ježiš videl, že idú za ním, opýtal sa ich: „Čo hľadáte?“

(Jn 1,38). Jedni i druhí boli

„hľadajúcimi“: očakávali nejakú úžasnú udalosť, ktorá by zmenila ich život a naplnila ho dobrodružstvom.

Mali úprimnú, dychtivú - nepokojnú - dušu plnú snov, túžob a prianí.

Istý mladík sa pri jednej príležitosti spýtal svätého Josemaríu, ako sa dá pocítiť povolanie do Diela. Odpoveď svätého Josemaríu znela: „Nie je to vec pocitu, syn môj, aj keď si človek všimne, že ho Pán volá. Začne byť nepokojný a pociťuje určitú nespokojnosť ... Je nespokojný sám so

sebou!“ [4] Pri hľadaní povolania často všetko začína práve týmto nepokojom v srdci.

Láskyplná prítomnosť

V čom ale tkvie tento nepokoj? Kde sa berie? Svätý Marek vo svojom rozprávaní o mladíkovi, ktorý prišiel za Ježišom, hovorí, že Ježiš naňho pozrel s láskou (Mk 10,21). Aj na nás hľadá s láskou: v duši nejako postrehneme *prítomnosť* lásky, ktorá si nás volí pre nejaké výnimočné poslanie. Boh vstupuje do nášho srdca a snaží sa o *stretnutie*, o zdieľanie. Toho je však ešte len treba docieľiť, a preto sme nepokojní.

Láskyplná prítomnosť Boha v duši sa môže prejavovať rôznymi spôsobmi: túžbou po dôvernejšom vzťahom s Pánom; odhodlaním utišovať v dušiach hlad po Bohu; prianím, aby cirkev - Božia rodina vo svete - rástla; snom po živote, v ktorom by naše obdržané vlohy priniesli pravý

úžitok; túžbou zmierňovať utrpenie vo svete; vedomím toho, že sa nám dostalo obrovského šťastia: „Prečo ja tak veľa a ostatní tak málo?“

Božie volanie sa môže prejaviť aj v zdanlivo náhodných udalostiach, ktoré človekom vnútorne pohnú a zanechajú v ňom stopu. Keď sa raz svätý Josemaría zamýšľal nad svojím životom, povedal: „Pán ma pripravoval mne napriek, skrze zdanlivo nevinné udalosti, ktoré využíval na to, aby v mojej duši prebudil božský nepokoj. Preto veľmi dobre rozumiem tej tak ľudskej a zároveň božskej láske Terézie od Dieťaťa Ježiša, ktorú dojalo, keď medzi stránkami knihy objavila obrázok s prebodnutou rukou Spasiteľa. Aj mne sa také podobné veci stali, a tiež mnou vnútorne pohli.“ [5]

Inokedy človek túto láskyplnú prítomnosť objaví prostredníctvom

ľudí alebo spôsobov života podľa evanjelia, ktoré v jeho duši zanechajú Božiu stopu. Aj keď náš život môže zmeniť nejaká nečakaná udalosť alebo stretnutie, naše povolanie sa zvyčajne vykryštalizuje v tom, čo sme doteraz prežili. Napokon môžu dušu zasiahnuť aj niektoré slová z evanjelia, ktoré v nej utkvajú a sladko znejú v pamäti, a potom človeka sprevádzajú niekedy aj po celý život. Svätú Teréziu z Kalkaty napríklad hlboko zasiahlo Ježišovo „Žížnim“ (Jn 19,28) na kríži; pre svätého Františka Xaverského bola rozhodujúca otázka: „Čo človeku prospeje, keď získa celý svet, ale stratí svoju dušu?“ (Mt 16,26).

To najtypickejšie na tomto nepokoji srdca je asi to, že dostane podobu

tzv. nesympatickej sympatie. Ako povedal svätý Pavol VI., Božie volanie sa predstavuje ako „znepokojujúci a zároveň

upokojujúci hlas, ktorý je jemný aj naliehavý, neodbytný a zároveň láskavý“ [6]. Volanie nás priťahuje a zároveň v nás vyvoláva odpor; cítime výzvu, aby sme sa odovzdali láske, a súčasne nás láká riziko straty slobody: „Vzpierame sa povedať Pánovi áno. Chceme a zároveň nechceme.“ [7]

Spojiť všetky body v modlitbe

Nikodém prichádza za Ježišom hnaný nepokojom. Láskavá osobnosť Pána si už získala miesto v jeho srdci: už ho začal milovať, ale ešte sa s ním musí stretnúť osobne. V rozhovore, ktorý medzi nimi prebehne, mu Majster odhalí nové horizonty: „Veru, veru, hovorím ti: Ak sa niekto nenarodí znova, nemôže uzrieť Božie kráľovstvo“ (Jn 3,5). Nikodém nechápe, a preto sa jednoducho pýta: „Ako sa to môže stať?“ (Porov. Jn 3,9). Pri stretnutí tvárou v tvár Ježišovi dôjde postupne k odpovedi na

otázku, kým je on pre Ježiša a kým by mal byť Ježiš pre neho.

Aby nepokoj srdca mohol získať dôležitý význam pre rozlišovanie povolania, musí byť chápaný, vyhodnocovaný a vykladaný v modlitbe, v rozhovore s Bohom: „Prečo sa teraz deje toto, Pane? Čo mi chceš povedať? Prečo mám v srdci tieto túžby a náklonnosti? Prečo to ľudí okolo mňa neznepokojuje a mňa áno? Prečo ma toľko miluješ? Ako môžem lepšie využiť dary, ktoré si mi dal?“ Len vďaka tejto navyknutej ochote v modlitbe možno rozoznať láskyplnú Božiu starostlivosť - jeho Prozreteľnosť - v udalostiach nášho života, v ľuďoch, s ktorými sme sa stretli, a dokonca aj v spôsobe, akým sa utváral náš charakter, záľuby a zručnosti. Akoby Boh na našej ceste vytyčoval body, ktoré až teraz, v modlitbe, postupne dostávajú podobu rozoznateľnej kresby.

Benedikt XVI. to vysvetľoval takto: „Tajomstvo povolania leží vo vzťahu k Bohu, v modlitbe, ktorá rastie práve vo vnútornom tichu, v schopnosti vnímať, že Boh je blízko. A to platí tak pred voľbou, teda v čase rozhodnutia a vyjdenia, tak po nej, ak chce človek vytrvať a byť na ceste verný.“ [8] Pre toho, kto sa pýta na svoje povolanie, je prvou a základnou podmienkou pristúpiť v modlitbe k Ježišovi a naučiť sa od neho hľadiť na svoj život jeho očami. Stane sa mu možno niečo podobné, ako onému slepcovi, ktorému Ježiš pomazal oči slinou: najprv videl všetko rozmazane; ľudia mu pripadali ako chodiace stromy. Dovolil však Pánovi, aby pokračoval, a nakoniec videl jasne (porov. Mk 8, 22-25).

Spúšťač

Dva roky po onom nočnom stretnutí s Ježišom dôjde k udalosti, ktorá

Nikodéma donúti, aby zaujal jasné stanovisko a dal sa otvorene spoznať ako Pánov učeník. Pilát, navedený veľkňazmi a farizejmi, dá ukrižovať Ježiša Nazaretského. Jozef z Arimatey získa povolenie sňať jeho telo z kríža a pochovať ho. Svätý Ján píše: „Dostavil sa tam aj Nikodém, ten, ktorý k nemu prišiel raz v noci“ (Jn 19,39). Pánov kríž, útek učeníkov a možno aj príklad vernosti Jozefa z Arimatey sú pre Nikodéma výzvou, ktorá ho donúti, aby sa rozhodol: „Takto sa zachovali k Ježišovi ostatní; ako sa zachovám ja?“.

Spúšťač čiže rozbuška, je malé množstvo citlivejšej a slabšie výbušnej zmesi, ktorá sa spúšťa pomocou knôtu alebo elektrického výboja a spôsobuje explóziu menej citlivej, ale silnejšej nálož. Pri hľadaní povolania sa často stáva, že dôjde k nejakej udalosti, ktorá zapôsobí na nepokoj v srdci ako spúšťač, takže ten vďaka tomu

dostane jasný zmysel, ukáže človeku cestu a podnieti ho k tomu, aby sa po nej vydal. Môže ísť o udalosti najrôznejšieho druhu s rôzne veľkým emočným nábojom. Dôležité je, aby boli, podobne ako nepokoj srdca, pochopené a vyložené v modlitbe.

Spúšťačom môže byť aj nejaké duševné vzrušenie alebo nečakané stretnutie s nadprirodzenom, ako sa stalo pápežovi Františkovi, keď mu bolo zhruba sedemnásť rokov. Jedného septembrového dňa sa chystal na oslavu s priateľmi, ale povedal si, že sa predtým ešte zastaví v miestnom kostole. Tam sa náhodou stretol s kňazom, ktorého nepoznal. Kňazove rozjímanie na neho hlboko zapôsobilo, a tak sa rozhodol, že sa u neho vyspovedá. „Pri tej spovedi sa mi stalo niečo divné, neviem, čo to bolo, ale zmenilo mi to život. Povedal by som, že ma prichytili, keď som nebol v strehu,“ spomínal na to o štvrté storočia neskôr. A vysvetľoval si

to takto: „Zažil som prekvapenie, ohromenie zo stretnutia; uvedomil som si, že som bol očakávaný. Od tej chvíle je pre mňa Boh tým, kto sa prvý chytí iniciatívy. Hľadáš ho, ale On ťa hľadá ako prvý.“ [9]

Inokedy môže byť spúšťačom príklad blízkeho priateľa, ktorý sa odovzdá Bohu: „Môj priateľ sa odovzdal Bohu, a čo ja?“ Alebo láskavé pozvanie priateľa ísť s ním po určitej ceste, ono „Pod' a uvidíš“ (Jn 1,46), ktorým Filip vyzval Natanaela. Dokonca to môže byť aj nejaká úplne obyčajná udalosť, ktorá však pre toho, kto má nepokoj v srdci, veľa znamená. Boh vie, ako si poslúžiť aj tými najnepatrnejšími vecami, aby pohol dušou. Tak sa to stalo aj svätému Josemaríovi, keď mu Božia Láska vyšla v ústrety uprostred snehu.

Skôr ako o vzplanutie však často ide o rozhodnutie, ku ktorému človek dospeje pozvoľným dozrievaním

viery a lásky v modlitbe. Bez toho, aby si toho bol vedomý, dosiahne postupne s Božou pomocou mravnú istotu o tom, že má povolanie a pôsobením milosti sa pre neho rozhodne. Blahoslavený John Henry Newman tento proces majstrovsky opísal, keď si pripomínal svoje obrátenie: „Istota je náhla a objaví sa v konkrétnom okamihu; pochybnosť je oproti tomu proces. Ja som mal k istote ešte ďaleko. Istota je úkon reflexie: znamená to vedieť, že viem. A tú som až do doby krátko pred svojou konverziou nemal. Ale (...) kto môže určiť ten presný okamih, kedy sa jeho predstava začne nakláňať ako misky váh, a to, čo sa predtým prikláňalo na jednu stranu, sa premení v pochybnosť?“ [10] Proces rozhodovania, pri ktorom rozhodnutie odovzdať sa dozreje pozvoľna a nie prudko, je v skutočnosti oveľa istejší ako rozhodnutie vyvolané ohromujúcim zábleskom nejakého vonkajšieho

znamenia, ktoré nás môže ľahko oslniť a zmiašť.

V momente, keď dôjde k zvratu, človek prezrie. A nielen to: aj jeho vôľa je podnecovaná zvoliť novú cestu. Preto svätý Josemaría napísal: „Ak sa spýtate mňa, ako sa spozná Božie volanie, ako si to človek všimne, poviem vám, že je to nový pohľad na svet. Akoby sa v nás rozsvietilo svetlo; je to tajomný impulz.“ [11] Povolanie je svetlo a impulz. Svetlo v našej inteligencii osvietenej vierou, aby sme pochopili svoj život; impulz v srdci zapálenom láskou k Bohu, aby sme odpovedali na Pánovo pozvanie, aj keď sa to bude diať s onou nesympatickou sympatiou, ktorá je pre Božie veci príznačná. Je preto dobré prosiť „nielen o svetlo, aby sme videli svoju cestu, ale aj o silu, aby sme sa chceli spojiť s Božou vôľou“. [12]

Pomoc v duchovnom vedení

Nevieme, či Nikodém hovoril s ostatnými učeníkmi pred alebo po tom, čo sa stretol s Ježišom. Možno to bol sám Jozef z Arimatey, kto ho prinútil k tomu, aby sa bez strachu z farizejov otvorene priznal k Ježišovi. Možno ho aj doviedol k tomu rozhodujúcemu stretnutiu s Ježišom. Práve v tom spočíva duchovné sprevádzanie či vedenie: v možnosti poradiť s niekým, kto ide s nami; s niekým, kto sa snaží žiť v súlade s Bohom, kto nás pozná a praje nám dobro.

Je pravda, že povolanie je vec, ktorá bude vždy len medzi mnou a Bohom. Nikto nemôže vidieť moje povolanie za mňa. Nikto sa nemôže rozhodnúť za mňa. Boh sa obracia na mňa, mňa pozýva, mňa necháva slobodne odpovedať a mne k tomu dáva svoju milosť. Napriek tomu nám pri tomto rozlišovaní a rozhodovaní môže veľmi pomôcť, ak máme vedľa seba nejakého skúseného vodcu; okrem

iného preto, aby potvrdil, že pre zvolenú cestu máme potrebné schopnosti, a aby upevnil čistotu úmyslu nášho rozhodnutia odovzdať sa Bohu. Katechizmus hovorí, že dobrý duchovný vodca sa môže stať tiež učiteľom modlitby: [13] niekým, kto nám pomôže chápať, premýšľať a správne vykladať pohnútky srdca, náklonnosti a udalosti v modlitbe. Aj preto nám jeho činnosť môže priblížiť povolanie. Skrátka niekto, kto nám jedného dňa môže povedať: „To je Pán“ (Jn 21,7), podobne ako povedal svätý Ján svätému Petrovi, keď v dialke na brehu zbadal muža, ktorý na nich volal.

Rozlišovanie povolania je v značnej miere osobným procesom, rovnako ako aj konečné rozhodnutie. Boh nám v tom ponecháva slobodu - a to aj potom, ako použil spúšťač. Po odznení počiatočného momentu sa preto môžu ľahko objaviť nové pochybnosti. Boh je stále s nami, ale

drží sa v dialke. Je pravda, že všetko urobil a naďalej bude robiť On, ale teraz chce, aby sme ten posledný krok urobili sami, úplne slobodne a z lásky. Nechce otrokov, chce deti. Preto sa nevnučuje, nechce nášmu svedomiu nič diktovať. Takmer by sme mohli povedať, že sa stavia do úlohy „pozorovateľa“. Pozoruje nás a trpezlivo a pokorne čaká, ako sa rozhodneme.

„Počneš a porodíš syna“ (Lk 1, 31-32). Akoby v tichu, ktoré nasledovalo po zvestovaní archanjela Gabriela, celý svet zatajil dych. Božie posolstvo bolo odovzdané. Boží hlas sa nechával už roky počuť v srdci Panny. Teraz sa však Boh odmlčal. A čakal. Všetko záviselo od odpovede dievčatka z Nazareta. Mária povedala: „Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova“ (Lk 1, 38). Po rokoch, pod krížom, prijala svätá

Mária z rúk Nikodéma mŕtve telo svojho Syna. Aký dojem asi muselo na tohto novo prichádzajúceho učeníka urobiť, keď videl, ako Ježišova Matka ponorená do nesmiernej bolesti prijíma opäť s láskou Božie cesty: „Nech sa mi stane podľa tvojho slova.“ Ako nedať všetko pre tak veľkú lásku?

José Brage

[1] Svätý Josemaría, List 6. V. 1945, č. 42.

[2] Tamtiež.

[3] P. Seewald, Joseph kardinál Ratzinger: Kresťanstvo na prelome tisícročí, Portál, Praha 1997, s. 25.

[4] Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného stretnutia, Cronica, 1974, sv. I, s. 529.

[5] En dialógu con el Señor, edición Critic-Histórica, Rialp, Madrid 2017, p. 199.

[6] Svätý Pavol VI., Homília, 14-X-1968.

[7] Svätý Josemaría, Poznámky z rodinného stretnutia, Cronica, 1972, s. 460.

[8] Benedikt XVI., Stretnutie s mladými v Sulmone, 4-VII-2010.

[9] S. Rubin y F. Ambrogetti, El Papa Francisco. Conversaciones con Jorge Bergoglio, Ediciones B, Barcelona, 2013, p. 48.

[10] Beato John Henry Newman, Apologia pre vita sua, Ciudadela, Madrid 2010,
p. 215.

[11] List 9-I-1932, cit. v: El Opus Dei en la Iglesia, Rialp, Madrid 1993, s. 148.

[12] F. Ocáriz, "Luz para ver, fuerza para querer", ABC, 18-IX-2018.

[13] Porov. Katechizmus Katolíckej cirkvi, č. 2690.

José Brage

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/nieco-
velke-a-nech-je-to-laska-v-ako-sa-
spozna-povolanie/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/nieco-velke-a-nech-je-to-laska-v-ako-sa-spozna-povolanie/) (07.08.2025)